

Finansklagenemnda Bank

Avgjørelse FinKN 2021-1106

25.11.2021

Bank Norwegian ASA

Utlån

Ansvar for kreditt – alvorlige trusler – forsvarlig kredittvurdering? – frarådingsplikt?

Banken innvilget i september 2020 en kreditt i klagers navn. Klager anførte at han under alvorlige trusler var blitt tvunget til å gi fra seg kodebrikke og personlig passord, og at kreditten var opptatt av kriminelle. Han anmeldte forholdet til politiet i februar 2021. Bankens kredittvurdering var dessuten uforsvarlig, og banken skulle ha frarådet ham å oppta kreditten. Saken ble avvist fra behandling ved Finansklagenemnda.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 50 000

Saksfremstilling

Saken gjelder ansvaret for kreditt som ble opptatt i klagers navn.

Banken innvilget den 4.9.20 en kreditt på kr 50 000 i klagers navn. Klager har opplyst at kriminelle personer truet ham til å gi fra seg kodebrikke og personlig passord til BankID og mobiltelefon. Det var disse personene som opptok kreditten i hans navn. Personene truet også med å kidnappe ham og hans mor dersom han involverte politiet. Truslene varte fra juli til november 2020. Kredittbeløpet er disponert.

Klager anmeldte forholdet til politiet den 1.2.21, hvoretter politiet innledet etterforskning.

Klager er født i 2001. I kredittsøknaden ble det opplyst at han var fast ansatt i et arbeidsforhold fra 2019, at han hadde en årslønn på kr 219 000 og ingen gjeld. Klagers telefonnummer og e-postadresse ble oppgitt. Søknaden ble signert med klagers BankID. Banken innhentet ekstern kredittinformasjon, hvoretter det fremgår at klager i 2019 hadde tilnærmet kr 0 i inntekt og en formue på kr 1 105.

Klager har opplyst at han var uten arbeid og inntekt da kreditten ble opptatt. Han hadde hatt et arbeidsprosjekt i regi av NAV i mars 2020, som ble avsluttet på grunn av pandemien. I henhold til lignings- og lønnsinformasjon hadde han i 2020 en inntekt på kr 39 244 og bankinnskudd på kr 37 832.

Klager har anført at han ble utsatt for alvorlige trusler, hvoretter han ga fra seg mobiltelefon, kodebrikke og personlig passord. Han kan derfor ikke holdes ansvarlig for kreditten. Han varslet ikke banken og politiet før senere, fordi personene truet med å kidnappe ham og hans mor dersom han kontaktet politiet. Bankens kredittvurdering var dessuten ikke forsvarlig, og banken skulle ha frarådet ham å oppta kreditten. Da kreditten ble opptatt, hadde han ingen inntekt og ingen jobb, hvilket banken ville ha avklart ved nærmere undersøkelser. Klager krever å bli fritatt for ansvar etter kredittavtalen.

Finansforetaket har under henvisning til avtaleloven § 28 annet ledd anført at klager ikke har reklamert uten ugrunnet opphold etter at den anførte tvangen var forbi. Han har reklamert for sent, og er derfor uansett bundet av kredittavtalen. Kortet ble benyttet både den 4. og 7.9.20. Han

hadde i den mellomliggende perioden anledning til å kontakte både banken og politiet. Han har ikke vært i en trusselsituasjon i hele perioden fra september 2020 til februar 2021.

Bankens kredittvurdering var forsvarlig. Kreditten ble innvilget på grunnlag av de opplysningene som ble gitt i søknaden. Banken innhentet ligningsopplysninger og sjekket for betalingsanmerkninger. Lav nettoinntekt er ikke uvanlig for unge personer. Kredittbeløpet var beskjedent. Det var ikke noe som tilsa at kredittsøknaden ikke skulle ha vært innvilget, eller at banken hadde en frarådingsplikt. Uansett er det ikke rimelig å lempe klagers ansvar etter kredittavtalen. Det er ikke årsakssammenheng mellom bankens eventuelle brudd på frarådingsplikten og kredittopptaket. Klager har dessuten unnlatt å varsle banken uten ugrunnet opphold og er selv å bebreide for situasjonen

Finansklagenemnda Banks begrunnelse

Sakens hovedspørsmål er om kredittavtalen rammes av avtalel. § 28 første ledd om at en avtale som er "retsstridig fremtvunget ved vold mot person eller ved trusler, som fremkalder grundet frygt for noens liv eller helbred", ikke er bindende for den som er blitt tvunget. Når tvangen er utøvet av en annen enn avtalemotparten og avtalemotparten er i god tro, følger det av § 28 andre ledd at den som er tvunget, må gi motparten meddelelse om at tvangen påberopes, uten ugrunnet opphold etter at tvangen er forbi. Ellers er avtalen likevel bindende for den som er tvunget.

Sakens opplysninger gir ikke et sikkert bilde av at kreditten ble tatt opp under omstendigheter som rammes av § 28 første ledd. Til dette kommer at det er uklart om en eventuell grov tvangs- eller trusselsituasjon ved inngåelsen av kredittavtalen 4.9.20 var til stede hele tiden frem til klageren reklamerte til banken i februar 2021, eller om klageren kunne og burde ha gitt banken meddelelse om forholdet på et tidligere tidspunkt, jf. § 28 andre ledd. Sakens opplysninger kan tyde på at tvangssituasjonen opphørte i november 2020. I så fall er reklamasjonen til banken i februar 2021 for sen.

Det følger av vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) at en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom "saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet". Denne avvisningsregelen svarer til lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). I forarbeidene til loven er det i Prop. 32 L (2015-2016) under pkt. 10.6.1.3 forutsatt at avvisningsregelen kan benyttes "der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevisspørsmål". Slik bevissituasjonen er i denne saken, finner nemnda at saken må avvises i medhold av vedtektene pkt. 4.1 bokstav d).

Når sakens hovedspørsmål ikke kan tas under behandling på grunn av stor bevisvil om anvendelse av avtalel. § 28, finner nemnda det vanskelig å vurdere saken ut fra reglene i finansavtalel. § 47 om frarådingsplikt for banken og lemping av kundens ansvar på grunn av manglende fraråding.

Nemndas konklusjon blir etter dette at klagen avvises fra behandling ved Finansklagenemnda.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Banks konklusjon

Saken avvises fra behandling ved Finansklagenemnda.

Ved behandlingen deltok Trygve Bergsåker (leder), Tom Slungaard (selskapsrepresentant) og Kristoffer Sørli (forbrukerrepresentant).